

Rättsavdelningen
Anna Karlén
anna.karlen@socialstyrelsen.se

Regeringskansliet
Utrikesdepartementet
ud.remissvar@regeringskansliet.se

Socialstyrelsens yttrande över promemorian En översyn av det konsulära regelverket (Ds 2026:6)

Utrikesdepartementets diarienummer: UD2026/04252

Socialstyrelsens yttrande utgår från myndighetens verksamhetsområde.
Myndigheten lämnar synpunkter enligt följande.

6.10.6 Israel och Gaza hösten 2023

Socialstyrelsen noterar att det i promemorian anges att hälso- och sjukvårdspersonal från dåvarande MSB skickades till ett mottagningscenter i Kairo för att kunna ta hand om skadade eller allvarligt medtagna personer (s. 133). Socialstyrelsen vill påpeka att det var hälso- och sjukvårdspersonal från Socialstyrelsen genom regionerna, som ingår i den så kallade stödstyrkan, som skickades till Kairo.

8.2.4 Bosättningsbegreppet

Socialstyrelsen saknar en bedömning om förslaget är förenligt med barnkonventionen¹. Socialstyrelsen vill påpeka att barnrättsperspektivet behöver belysas ytterligare och lämnar följande kommentarer.

I barnkonventionen fastställs bland annat barns rätt till liv, överlevnad och utveckling samt familjeliv.² All särbehandling grundad på migrationsrättslig

---

¹ Förenta nationernas konvention den 20 november 1989 om barns rättigheter

² Se artikel 6, 10 och 11 i barnkonventionen

status ska ske lagenligt och proportionerligt, i ett legitimt syfte, och i linje med barnets bästa och med internationella normer för mänskliga rättigheter.³

Socialstyrelsen anser att det bland annat utifrån dessa rättigheter i barnkonventionen kan finnas behov av bestämmelser som gör det möjligt att bevilja konsulärt ekonomiskt bistånd och konsulärt stöd i undantagssituationer till personer som inte ingår i den föreslagna personkretsen, utöver de fall som regleras i 7 § i förslaget till ny förordning om konsulärt stöd (nedan förordningen). Enligt Socialstyrelsens bedömning kan det uppstå situationer då det kan finnas skäl att bevilja konsulärt ekonomiskt bistånd eller konsulärt stöd för utlänningar som inte anses vara bosatta i Sverige enligt definitionen i 2 § i den föreslagna lagen om konsulärt ekonomiskt bistånd och vissa konsulära kostnader (nedan lagen) och 3 § förordningen. Det kan exempelvis handla om en person som på grund av hedersrelaterat våld och förtryck under flera år varit förhindrad att resa tillbaka till Sverige samt kontakta svenska myndigheter för att få hjälp. Det kan också handla om ett barn som befinner sig i en väldigt utsatt situation där omständigheterna föranleder att det finns skäl att bevilja konsulärt ekonomiskt bistånd och konsulärt stöd, exempelvis på grund av barnets koppling till Sverige i form av hemvist och familjemedlemmar som bor här.

Som Socialstyrelsen har uppfattat utredningen ger det befintliga regelverket ett större utrymme för flexibilitet, med möjlighet att, i undantagssituationer då särskilt ömmande omständigheter föreligger, bevilja konsulärt ekonomiskt bistånd och konsulärt stöd även för personer som inte ingår i personkretsen i den nu föreslagna lagen och förordningen. Med beaktande av bland annat barnkonventionen bör denna möjlighet enligt Socialstyrelsens bedömning finnas kvar.

8.4.2 Kostnad för akut sjukvård

Socialstyrelsen noterar att det i författningskommentaren till 10 § i förslaget till lagen om konsulärt ekonomiskt bistånd och vissa konsulära kostnader anges att det "[a]v första stycket första punkten framgår att en betalningsförbindelse enbart ska ställas ut om vård behövs för att avvärja en fara som akut och allvarligt hotar personens liv eller hälsa. Det ska vara fråga om nödvändig vård som inte kan anstå. Bestämmelsen gäller enbart i situationer där det handlar om att rädda personens liv eller i övrigt undvika svåra konsekvenser för hans eller hennes hälsa." (avsnitt 11, s. 234).

Socialstyrelsen vill med anledning av detta påpeka att det i den svenska hälso- och sjukvårdslagstiftningen finns liknande begrepp och vikten av att det inte

---

³ Gemensam allmän kommentar nr 3 (2017) av FN:s kommitté för skydd av migrantarbetares och deras familjers rättigheter och nr 22 (2017) av FN:s kommitté för barnets rättigheter om de allmänna principerna rörande barns mänskliga rättigheter inom ramen för internationell migration

uppstår begreppsförvirring vid tillämpningen av det konsulära regelverket. Myndigheten lämnar också följande kommentarer.

Den svenska hälso- och sjukvårdslagstiftningen innehåller idag flera begrepp som syftar till att beskriva en viss omfattning av vård. Det gäller bland annat begreppen omedelbar vård, vård som inte kan anstå och vård som är nödvändig för liv och hälsa (se prop. 2025/25:167, s. 31 ff.).

Om någon som vistas inom en region utan att vara bosatt där behöver omedelbar hälso- och sjukvård, ska regionen erbjuda sådan vård (8 kap. 4 § hälso- och sjukvårdslagen [2017:30], HSL). Skyldigheten omfattar akuta vårdbehov som inte kan anstå till dess att patienten kan söka vård i sin hemregion eller där han eller hon annars har att söka vård (se prop. 1981/82:97, s. 120).

I 6 § lagen (2008:344) om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl. och 7 § 1 lagen (2013:407) om hälso- och sjukvård till vissa utlänningar som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd anges att en region, bland annat, ska erbjuda vård som inte kan anstå till vissa utlänningar. Begreppet vård som inte kan anstå är avsett att vara en utvidgning av den vård som definieras som omedelbar. Vård som inte kan anstå innefattar vård och behandling av sjukdomar och skador i de fall där även en måttlig fördröjning bedöms kunna medföra allvarliga följder för patienten. Även följdinsatser till sådan vård innefattas (prop. 2007/08:105, s. 29).

Under fredstida krissituation och höjd beredskap är kommuner och regioner endast skyldiga att erbjuda vård som är nödvändig för liv och hälsa (16 a kap. 1 § HSL). Omfattningen av vård som är nödvändig för liv och hälsa är avsedd att motsvara omfattningen av vård som inte kan anstå men regeringen gjorde bedömningen att den vård som ska kunna upprätthållas i kris och krig skulle ges en annan benämning (se prop. 2024/25:167, s. 32 f.).

Socialstyrelsen vill med ovanstående belysa risken för att användningen av begreppet vård som inte kan anstå i författningskommentaren kan medföra tillämpningssvårigheter om det nu aktuella förslaget är tänkt att avse vård i en snävare omfattning.

Beslut om detta yttrande har fattats av avdelningschefen Pär Ödman. I den slutliga handläggningen har enhetschefen Emil Bergschöld deltagit. Juristen Anna Karlén har varit föredragande.

För Socialstyrelsen

Pär Ödman

Anna Karlén